

BONURI ȘI BILETE DE CASĂ AFLATE ÎN COLECȚIILE MUZEULUI DE ISTORIE AL TRANSILVANIEI

Veritabilă oglindă a vieții social-economice și politice a unor țări sau a unor comunități restrinse, moneda și bancnota constituie o prețioasă sursă de informații pentru cercetarea istorică, nu numai pentru epocile sau perioadele mai îndepărtate, ci și pentru acelea mai apropiate de noi. O astfel de perioadă este și aceea de după primul război mondial, cînd, în anii imediat următori conflagrației, era puternic resimțită lipsa monedei divizionare așa încît autoritățile unor orașe, instituții de credit sau bancare, întreprinderi sau firme comerciale au recurs la emiterea de bani de schimb, cupoane, bilete de casă, bonuri și tichete cu scopul de a fi ușurată desfășurarea activităților comerciale.

Ca urmare a interesului numismatic al acestor emisiuni, piese aflate în diferite colecții au fost incluse în catalogul monumentalei lucrări asupra monedei și bancnotei românești, apărută cu cîțiva ani în urmă¹.

Piese aparținînd categoriilor amintite mai sus se află și în bogatele colecții ale Muzeului de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca. Dintre acestea prezentăm în materialul de față biletele de casă și bonurile emise de diferite firme transilvănene, neincluse în catalogul amintit, îmbogățind astfel atît repertoriul emitenților unor asemenea piese, cît și al valorilor pentru care s-au emis².

1. 20 FILLER, fără dată, dim. 44 × 35 mm, cul. maro.
Av. Text român-maghiar, „CAFENEA» / BELVÁROSI KÁVÉHAZ / CLUJ-KOLOZSVÁR / MAYER sefkelnér/főpincér“
Rv. Valoarea „20 fil.“
Nr. inv. N 12 680. Fig. 1/1a, 1b.
2. 20 FILLER, fără dată, format rotund, diametru 37 mm, cul. roz-negru.
Av. Text român-maghiar, „Cafenea Belvárosi kávéház Cluj-Kolozsvár / MAYER sefkelnér-főpincér“.
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 678. Fig. 1/2.
3. 60 FILLER, fără dată, diametru 37 mm, cul. alb-albastru³.
Av. ca mai sus.
Nr. inv. N 12 679. Fig. 1/3.
4. 40 FILLER, fără dată, dim. 35 × 33, cul. alb-negru.
Av. Text român-maghiar, „CAFENEA / BELVÁROSI / KÁVÉHAZ / Cluj-Kolozsvár / 40 fillér / HUBERT, / sefkelnér-főpincér“.

¹ G. Buzdugan, O. Luchian, C. O. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977.

² Prezentarea pieselor reproduce întocmai textul imprimat pe piese.

³ În op. cit. este prezentată și valoarea de 40 fillér, p. 399, nr. 484.

- Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 672. Fig. 1/4.
5. 60 FILLÉR, fără dată, dim. 33 × 30, cul. alb-negru.
Av. ca mai sus.
Nr. inv. N 12 673. Fig. 1/5.
6. 60 FILLÉR, fără dată, dim. 51 × 48, cul. roz-albastru⁴.
Av. Text român-maghiar, „Cafenea EUROPA Kávéház / Cluj-Kolozsvár / 60 fillér“. Sub chenar, locul imprimării, „Polonyi A. Cluj-Kolozsvár“.
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 675. Fig. 1/6.
7. 40 FILLÉR, fără dată, dim. 62 × 52, cul. alb-negru⁵.
Av. Text român-maghiar, „CAFENEA / Metropole Kávéház / Cluj-Kolozsvár / Borbát sefkelner / főpinczér / 40 fillér“.
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 676. Fig. 1/7.
8. 10 FILLÉR, fără dată, dim. 49 × 41, cul. roz-negru.
Av. Text român-maghiar, „HERMANN și/és KOCSIS / DELICATESE / CSEMEGE BODEGA / CLUJ-KOLOZSVÁR / JÓ-KAI-UTCA 15 SZ. / 10 fill.“
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 669. Fig. 1/8.
9. 50 FILLÉR, ca mai sus, cul. verzui-negru.
Av. ca mai sus, valoarea „50 fill.“
Rv. stampilă cu același text, val. „50 fill.“.
Nr. inv. N 12 668. Fig. 1/9a, 9b.
10. 60 FILLÉR, fără dată, dim. 103 × 60, cul. alb-negru.
Av. Text maghiar, „Utalvány 60 fillérre“. Dedesubt stampilă format oval cu textul „BENKŐ ELEK / MÉSZÁROS ÉS HENTES KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ U. 12“.
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 685. Fig. 2/10.
11. 50 FILLÉR, fără dată, dim. 53 × 45, cul. alb-roșu.
Av. Text român-maghiar, „Prim întreprindere de Autobus / »Első Autobus« vállalat, / CLUJ-KOLOZSVÁR / 50 fillér“.
Sub chenar, locul imprimării, „Polonyi Cluj, str. Minorita 2“.
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 677. Fig. 2/11.
12. 20 FILLÉR, fără dată, dim. 48 × 39, cul. alb-negru.
Av. Text român-maghiar, „24 sz. / Administrațiune »Brassói Lapok« / kiadóhivatala. / 20 fileri / fillér.“
Rv. stampilă a administrației publicației cu text dispus pe trei rânduri, indescifrabil.
Nr. inv. N 12 666. Fig. 2/12.
13. 20 HELLER, fără dată, format rotund cu marginea metalică, d. 47, cul. alb-negru.
Av. Text german, „CAFÉ KRONE / 20 / Heller. / W. Töpfer / Oberkelner“.

⁴ Idem, p. 399, nr. 481 (40 fillér).

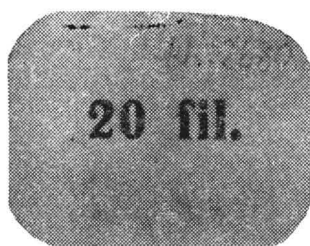
⁵ Idem, p. 399, nr. 485 (60 fillér).

- Rv. stampilă format rotund, central „HOTEL KRONE“, circular, „HOTEL AKTIEN GESELLSCHAFT / KRONSTADT“.
Nr. inv. N 12 684. Fig. 2/13a, 13b.
14. 50 HELLER, ca mai sus.
Nr. inv. N 12 683 Fig. 2/14.
15. 60 FILLER, fără dată, dim. 32 × 31, cul. alb-negru.
Av. „MOLDOVAN / 60 / filler / Moldovan“.
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 682. Fig. 2/15.
16. 20 FILLER, fără dată, dim. 33 × 30, cul. roz-negru.
Av. Text român-maghiar, „RESTAURANT / RÉTHY-MAJOROSI / ÉTTEREM / 20 f. / HUTTER / sefkeln.-főpincér.“
Rv. fără tipar.
Nr. inv. N 12 670. Fig. 2/16.
17. 40 FILLER, ca mai sus.
Nr. inv. N 12 671. Fig. 2/17.
18. 20 FILLER, fără dată, dim. 37 × 34, cul. verzui-negru.
Av. „20 fill. [Semnătura ilizibilă]“.
Rv. imprimarea negativă a valorii piesei.
Nr. inv. N 12 681. Fig. 2/18.

IOAN CIUPEA

1a

1b

2

3

4

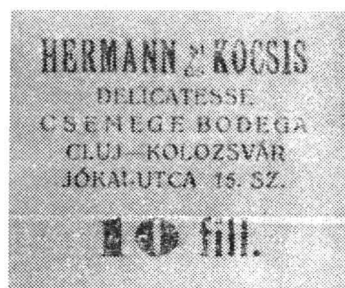
5

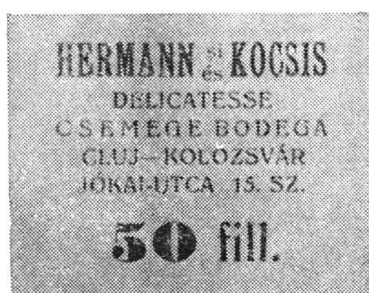
6

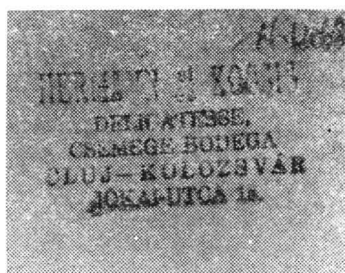
7

8

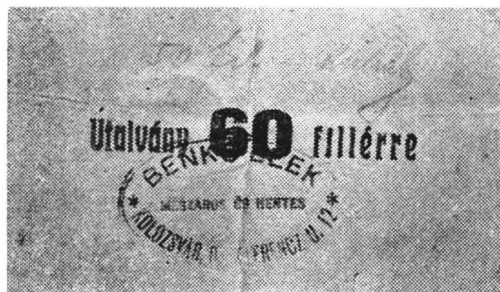

9a

9b

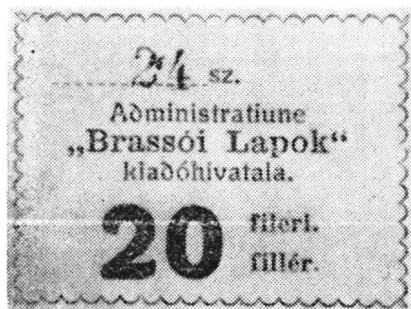
Fig. 1.

10

11

12

13a

13b

14

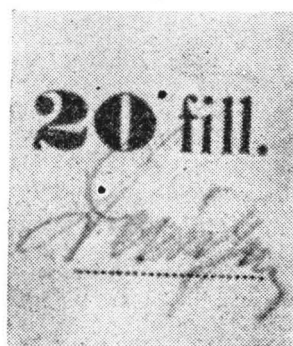
15

16

17

18